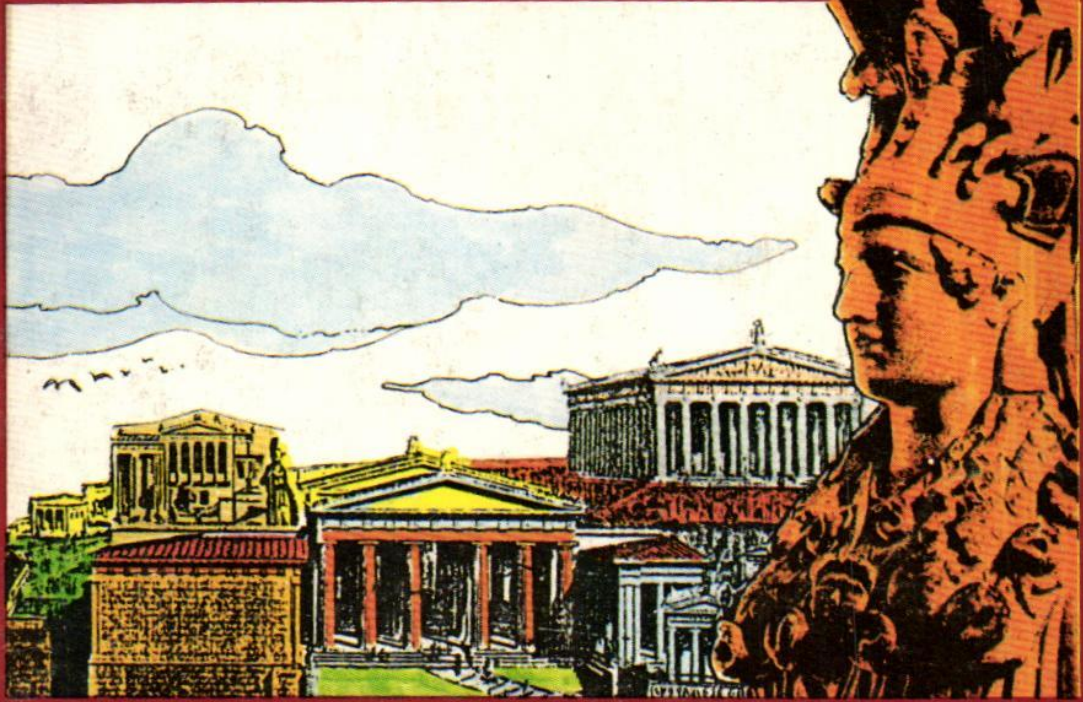

RESİMLERLE İNSANLIK TARİHİ ANSİKLOPEDİSİ

ESKİ YUNAN II
Perikles dönemi

KARACAN

KARACAN RESİMLERLE İNSANLIK TARİHİ ANSİKLOPEDİSİ

Copyright: Daniel Mallo-Editorial Palsa S.A., Mexico
Türkiye'de Yayın Hakkı: KARACAN YAYINLARI/ONK

Karacan Yayınları A.Ş. adına sahibi: **ALİ KARACAN**
Sorumlu Genel Yayın Yönetmeni: **ALİ SAYDAM**
Mali Koordinatör: **ÖZHAN KÜÇÜKTOPUZLU**
Teknik Koordinatör: **OĞUZ DEMİRCİOĞLU**

Yazı İşleri Müdürü: **ERCAN ALTAZLI**
Yazı İşleri Yardımcısı: **DENİZ DAĞDELEN**
Danışma Kurulu: **Prof. Dr. TAHSİN YAZICI, Doç. Dr. Ali İHSAN GENCER, Doç. Dr. MEHMET ÖZSAİT, Doç. Dr. İSMET MİROĞLU, PAUL MANDRİNİ, ALBERTO CABADO, EUGENİO ZOPPI**

Teknik Yönetmen: **ERTAN GÖKEMRE**
Teknik Müdür: **NURETTİN ÖZAKSEL**
Teknik Müdür Yardımcısı: **M. SABİT UÇUK**
İlan ve Halkla İlişkiler Müdürü: **ESER NOYAN**
Satış Müdürü: **ALİ ALPASLAN**

Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı, Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı'nın 20.2.1984 ve 01771 sayılı kararı ve ek 3.4.1984 tarih ve 2152 sayılı kararı ile ilk 5 sayısı özellikle ilkököl 4. ve 5. sınıf öğrencileri ile ortaokul öğrencilerine tavsiye edilmiş olup, bu sayısı da onaya sunulmuştur.

Okurlarımızın dikkatine

Piyasaya çıktığımız günlerin hemen ertesinde, bildiğiniz gibi kâğıda % 35 oranında zam geldi. Ancak bu zam, maliyetimizi oluşturan diğer öğeleri de etkiledi ve hemen her kitabı satış fiyatının üstünde bir maliyetle sizlere ulaştırabildik. Artan tüm maliyeti satış fiyatımıza ekleyecek olsaydık % 50 oranında bir zam yapmamız gerekirdi. Biz bunun yarısını satış fiyatımıza aktardık. Bu sayımızdan itibaren Resimlerle İnsanlık Tarihi Ansiklopedisi'ni 250 liraya alacaksınız.

Bizleri anlayışla karşılayacağınıza inanıyoruz.

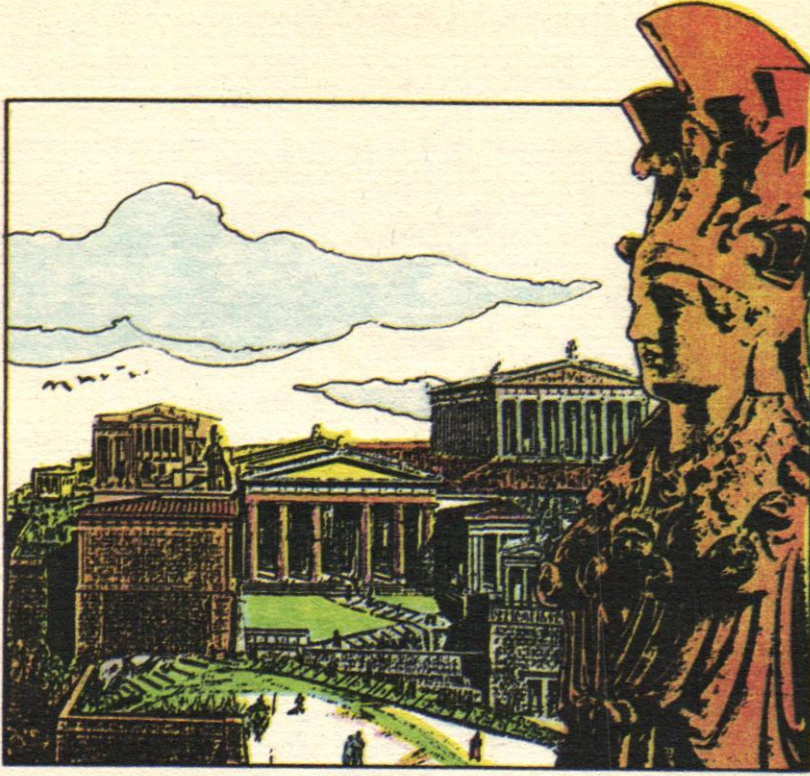
Saygılarımızla.

Renk Ayrımı: **ÇALİ GRAFİK**
Baskı: **HÜRRİYET OFSET A.Ş. HALKALI/İSTANBUL**
Kapak Baskısı: **NADİR BASİMEVİ**

Adres: **KARACAN YAYINLARI**, Basın Sarayı, Cağaloğlu/İstanbul
Tel: 527 00 34 - 526 69 00

Fiyatı: 250 TL/Kıbrıs'ta: 330 TL

PERİKLES DÖNEMİ

PERİKLES DÖNEMİ

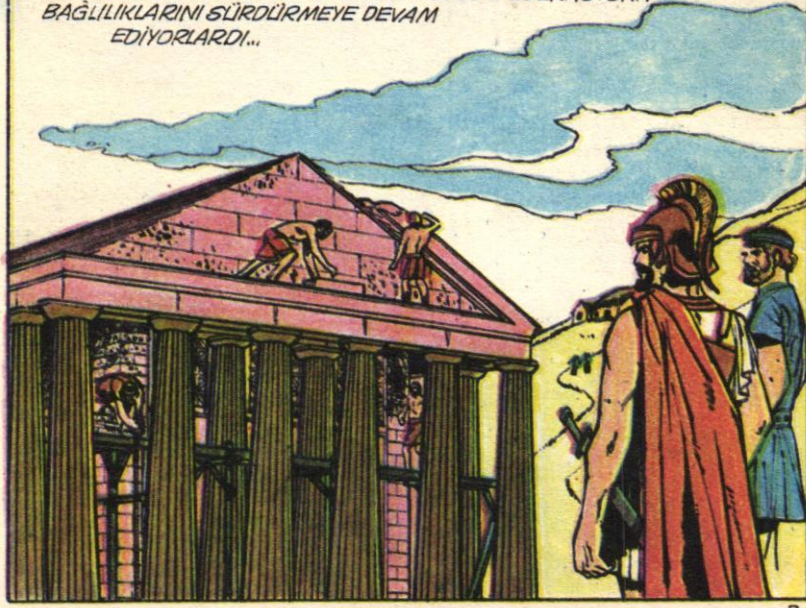

BİRLİKLERİN KOMUTANI,
YUNAN KONFEDERASYONLU'
NUN DIPLOMATİK MANEVRALARI
LA ZAYIFLATMAYA ÇALI-
ŞAN GENERAL **MARDONİOS**'TU...

ANCAK ATİNA, İSPARTA VE MÜTTEFİK ŞEHİR-DEVLETLERİNİN
ÇOĞU, TERMOPHYLAİ (TERMOFİLAI) KAHRAMANI LEONİDAS'IN YEĞENİ,
İSPARTALI PALUSANİAS'IN İDARESİNDE KONFEDERASYONA
BAĞLILIKLARINI SÜRDÜRMeye DEVAM
EDİYORLARDI...

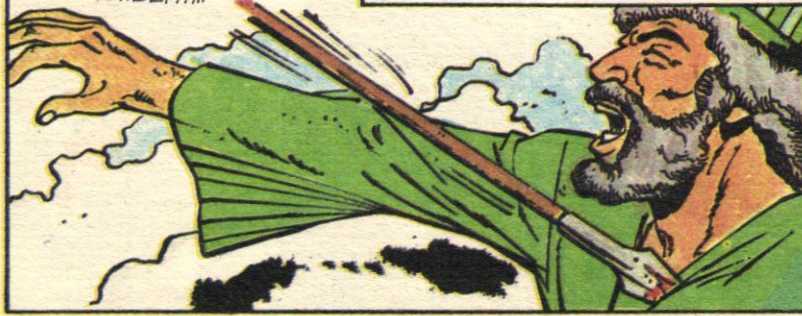

9

M.Ö. 479 YILINDA PLATAIA'DA MEYDANA
GELEN SAVAŞA 50.000'İ PERS SAFLARINDA
OLMAK ÜZERE 80.000 KİŞİ KATILDI... NE
SAYICA ÜSTÜN DURUMDA OLMALARI
NE DE MARDONİOS'UN ASKERİ DEHA-
Sİ PERSLERİN SAVAŞI KAZANMA-
LARINA YETMEMİŞTİ...

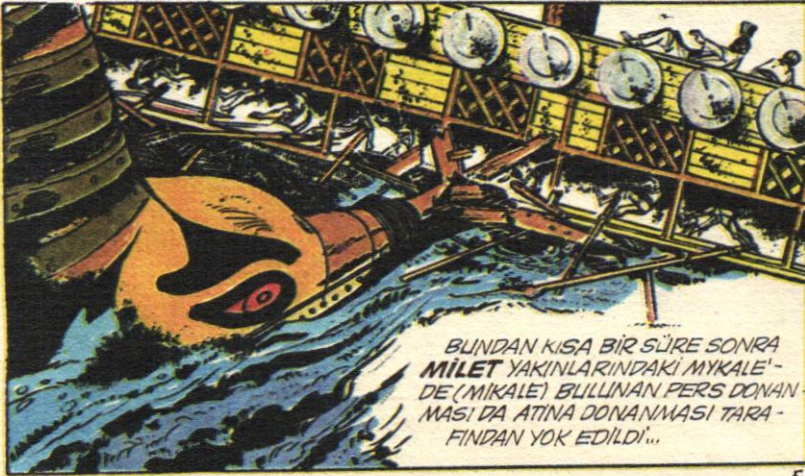
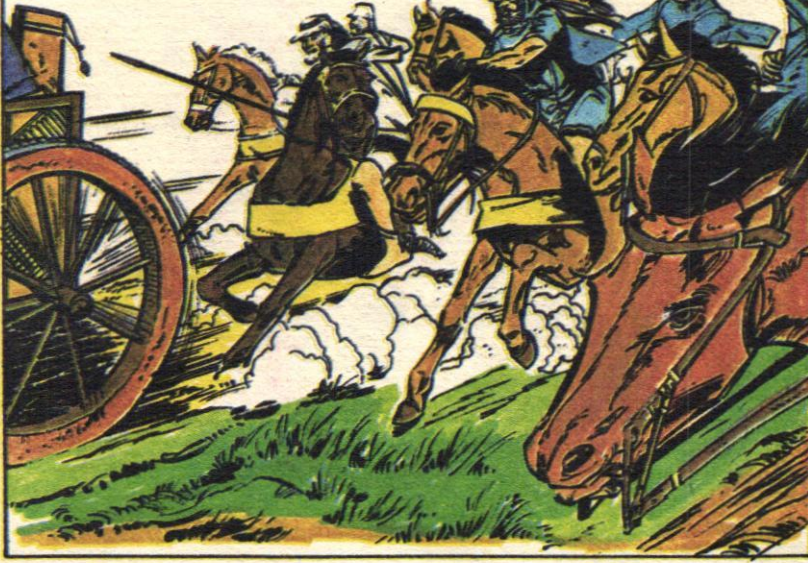
PLATAIA SAVAŞI PERSLERİN
KESİN OLARAK YENİLGİYE UĞ-
RAMALARIYLA SONUÇLANDI...
MARDONİOS VE BİNLERCE
PERS ASKERİ HAYATINI
KAYBETTİ...

4

SAG KALANLAR CANLARINI ANCAK
KACARAK KURTARABILDILER...

BUNDAN KISA BİR SÜRE SONRA
MİLET YAKINLARINDAKİ MYKALE'-
DE (MYKALE) BULUNAN PERS DONAN-
MASI DA ATINA DONANIMASI TARA-
FINDAN YOK EDİLDİ...

5

DENİZ SAVAŞINDA BÜYÜK BİR BAŞARI KAZAN-
MASINA RAĞMEN İSPARTA, YUNAN KONFEDE-
RASYONUNDAN AYRILMAYI TERCİH ETTİ...

ZİRA DENİZ AŞIRI BAZI KOLONİLE-
RE SAHİP OLMAK YERİNE PELOPON-
NES BÖLGESİNİN HAKİMİ DURLU-
MUNDA OLMAK DAHA CAZİPTİ...

6

OYSA EKONOMİSİ TİCARETE DAYANAN
ATİNA İÇİN DURUM FARKLIYDI.. O HER ZA-
MAN İÇİN EGE'DE BİR HAKİMİYET KUR-
MAK ZORUNDAYDI...

M.Ö. 477 YILINDA ATİNA VE ÖTEKİ
ŞEHİR-DEVLETLERİ ARASINDA PERS-
LERE KARŞI BİR ASKERİ İTTİFAK OLUS-
TURMAK AMACIYLA ATTİKA-DELOS
DENİZ BİRLİĞİ OLUŞTURULDU...

BİRLİĞİN İDARESİNİ ARİS-
TOKRATİK PARTİ'DEN, PARLAK
BİR SİYASET ADAMI VE BAŞA-
RILI BİR KOMUTAN OLAN ATİ-
NALI ARİSTİDES ÜSTLENDİ...

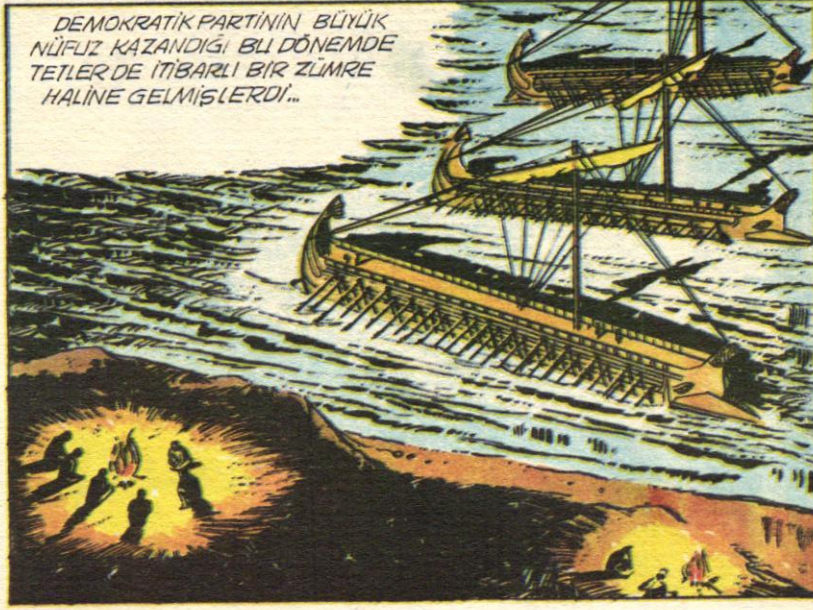

İLK İŞ OLARAK DEMOKRATİK (HALK) PARTİ'DEN
SİYASİ RAKİBİ THEMİSTOKLES (TEMİSTOKLES)'İN
TEMELLERİNİ ATMİŞ OLDUĞU ATİNA DONANMASINI
GÜÇLENDİRDİ...

ATINALI DENİZCİLERİN BÜYÜK ÇOĞUNLUĞU
YOKSUL VATANDAŞLARDI (TETLER) VE KA-
RA ORDUSU İÇİN ÖDENEN TEÇHİZAT BEDE-
LİNİ KARŞILAYAMADIKLARI İÇİN KARA
KUVVETLERİ TARAFINDAN KÜREĞE
YAZILIRLARDI

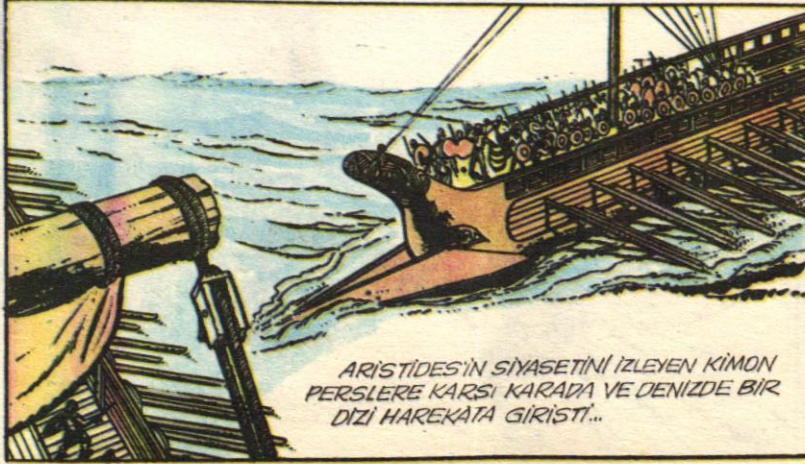

9

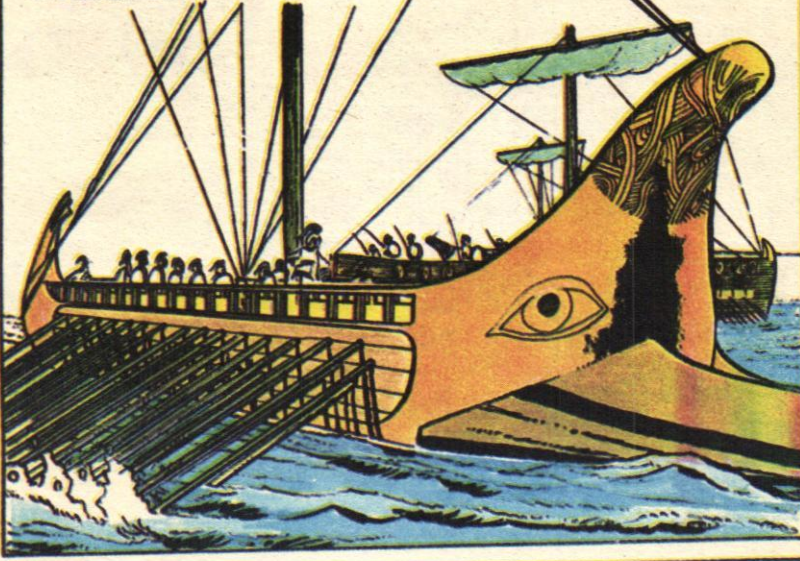
ARİSTİDES'İN İKİ YIL SONRA ÖLÜMÜ ÜZERİNE
DELOS BİRLİĞİ'Nİ YÖNETME GÖREVİ **MILTIA-**
DES'İN OĞLU KİMON'A VERİLDİ...

ARİSTİDES'İN SİYASETİNİ İZLEYEN KİMON
PERSLERE KARŞI KARADA VE DENİZDE BİR
DİZİ HAREKATA GİRİŞTİ...

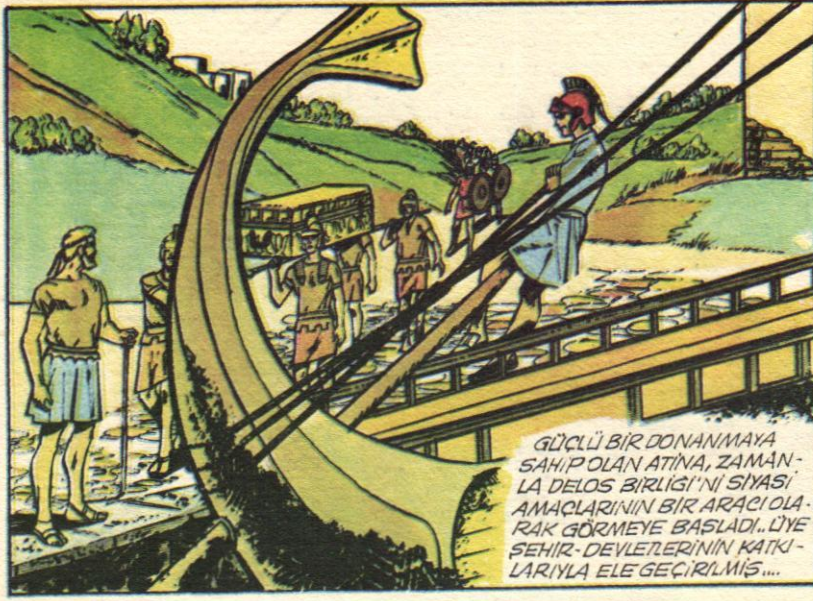
PERSLER O DÖNEMDE **TRAKYA** KIYILARINI, HALKİDİKYA YARIMADASINI VE EGE DENİZİNDEKİ BİRÇOK ADAYI EGEMENLİKLERİ ALTINDA TUTUYORLARDI...

YUNANLI ASKERLER EURYMEDON (ÖRİMEDON) -Antalya körfezinin dökülen köprücay- ırtığına VARDIKLARINDA BÜTÜN EGE DENİZİNİN VE KÜÇÜK ASYA'NIN KONTROLÜ DELOS BİRLİĞİNİN ELİNE GEÇMİŞ BULUNUYORDU...

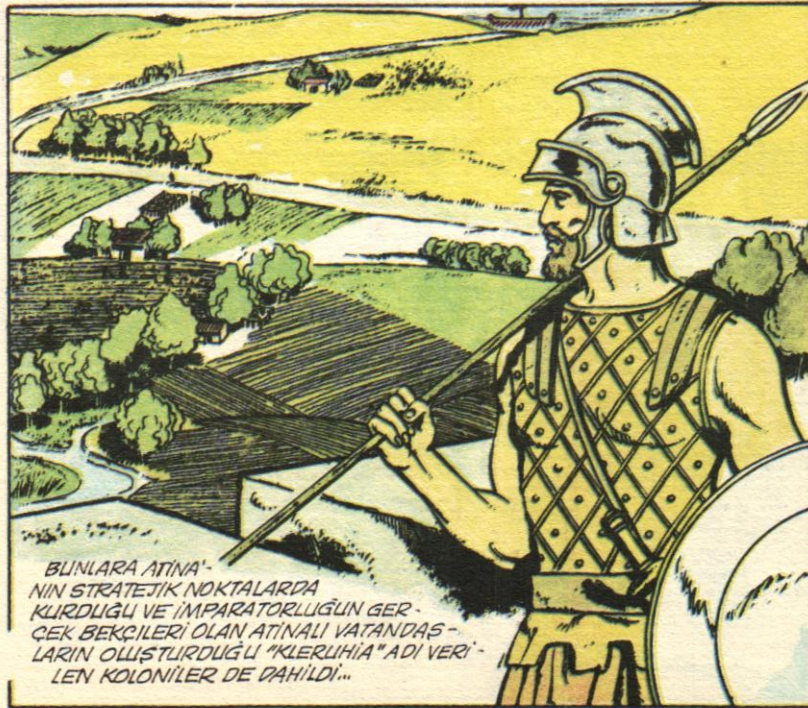
GÜÇLÜ BİR DONANMAYA SAHİP OLAN ATİNA, ZAMANLA DELOS BİRLİĞİ'Nİ SİYASİ AMAÇLARININ BİR ARACI OLARAK GÖRMEMEYE BAŞLADI.. ÖYE ŞEHİR-DEVLETERİNİN KATKILARIYLA ELE GEÇİRİLMİŞ....

... OLAN HAZİNE, DELOS ADASINDAKİ APOLLON TAPINAGI'NDAN ATİNA'YA NAKLEDİLDİ.. BİRLİĞİN İDARESİ DE DAHA ÖNCE ÜYELEERDEN OLUŞAN BİR KONSEY TARAFINDAN YÜRÜTÜLÜRKEN, ATİNA HALK MECLİSİ'NE (EKKLESİA) GEÇTİ...

12

BİR BASKA DEYİŞLE, ATİNA, M.Ö. V. YÜZYILDA
DONANMASI SAYESİNDE, YUNA-
NİSTAN'IN EN ÖNDE GELEN
SİTELERİNDEN BİRİ
DURUMUNDAYDI...

ONLI İZLEYEN BİR BASKA ŞEHİR-DEVLETİ İSE, GÜÇLÜ KARA ORDUSUYLA,
PELOPONNES BİRLİĞİ'NİN BAŞINDA BULUNAN İSPARTA'YDI. HER İKİ ŞEHİR-
DEVLETİ DE AYNI DİLİ KONUŞMALARINA, AYNI DİN VE KÜLTÜR BİRLİĞİNE
SAHİP OLMALARINA RAGMEN SİYASİ AÇIDAN FARKLI ÇIKARLARI GÖZETMEK-
TE VE FARKLI BİÇİMLERDE YÖNETİLMEKTEYDİLER...

TAM BU SIRADA TARİH
SAHNESİNE PARLAK BİR
SİYASET ADAMI OLAN PEKİK-
LES ÇIKTI VE BİR DÖNEME
ADINI VERDİ...

MÖ. 495 YILINDA DOĞAN
PERİKLES, BÜTÜN DİĞER
ATINALILAR GİBİ İYİ BİREĞİ-
TİM GÖRMÜŞTÜ...

TANINMIŞ BİR AİLEDEN GELİ-
YORDU. BABASI MİKALE SAVAŞI
GALİBİ KSANTİPPPOS, ANNESİ ATİ-
NA'DA DEMOKRASİNİN KURULMA-
SINDA ETKİN BİR ROLÜ OLAN
KLİSTHENES'İN YEĞENİ AGARİS-
TE İDİ...

15

BÜTÜN ATİNALI YURTTAŞLAR GİBİ
PERİKLES DE GENÇ YAŞTA SİYASETE ATILDI
VE DEMOKRATİK PARTİ SAFLARINDA
YER ALDI...

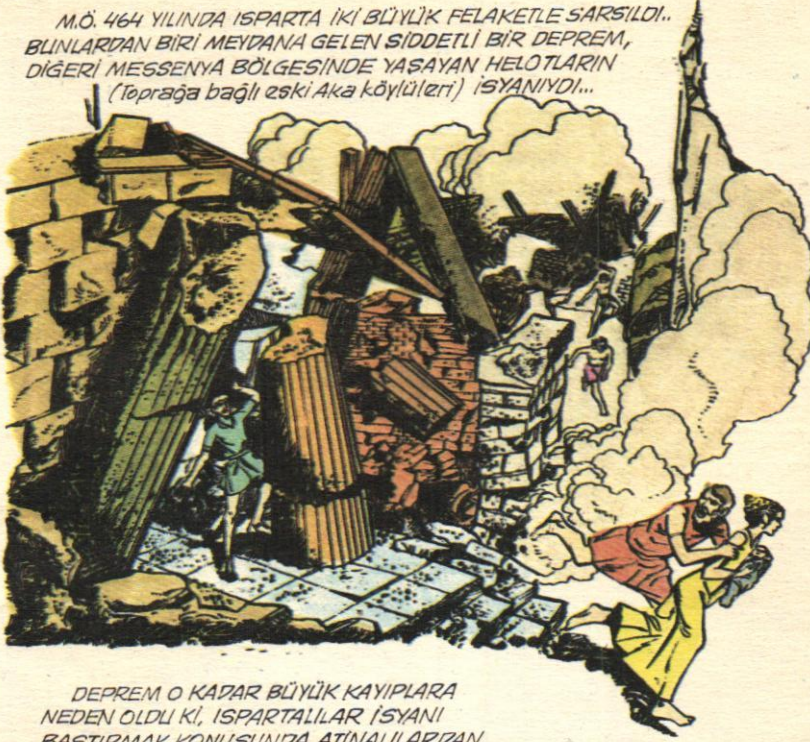
İKİ PARTİ ARASINDA İSPARTA'YA
KARŞI TAKINILACAK TAVİR KONUSUN-
DA BİR GÖRÜŞ BİRLİĞİ BULUNMAMAK-
TAYDI.. DEMOKRATLAR PELOPONNES
BİRLİĞİ'NİN TOPRAKLARINI GENİŞLET-
MESİNİ KUŞKUYLA İZLEMekte....

... ARİSTOKRATLAR İSE KİTANIN
HAKİMİYETİNİ İSPARTALILARA
BIRAKMAYI VE ATİNA'NIN DENİZ-
AŞIRI KOLONİLERDEKİ EGEMEN-
LİĞİNİ SÜRDÜRMESİNİ ÖNER-
MEKTEYDİLER...

MÖ. 464 YILINDA ISPARTA İKİ BÜYÜK FELAKETLE SARSILDI..
BUNLARDAN BİRİ MEYDANA GELEN SİDDETLİ BİR DEPREM,
DİĞERİ MESSENYA BÖLGESİNDE YAŞAYAN HELOTLARIN
(Teprağa bağlı eski Aka köylüleri) İSYANIYDI...

DEPREM O KADAR BÜYÜK KAYIPLARA
NEDEN OLDU Kİ, ISPARTALILAR İSYANI
BASTIRMAK KONUSUNDA ATİNALILARDAN
YARDIM İSTEMEK ZORUNDA KALDILAR.. YARDIM
TEKLİFİ ATİNALILARIN İKİYE BÖLÜNMESİNE YOL AÇTI...

17

SONUNDA PERSLERE KAR-
SI BÜYÜK BİR ZAFER ELDE-
ETMİŞ OLAN KİMON'UN DEĞİ-
Ğİ OLDU... 4.000 ASKERDEN
MEYDANA GELEN BİR BİRLİK,
BİZZAT KİMON'UN KOMUTASIN-
DA İSPARTA'YA DOĞRU YOLA
ÇIKTI...

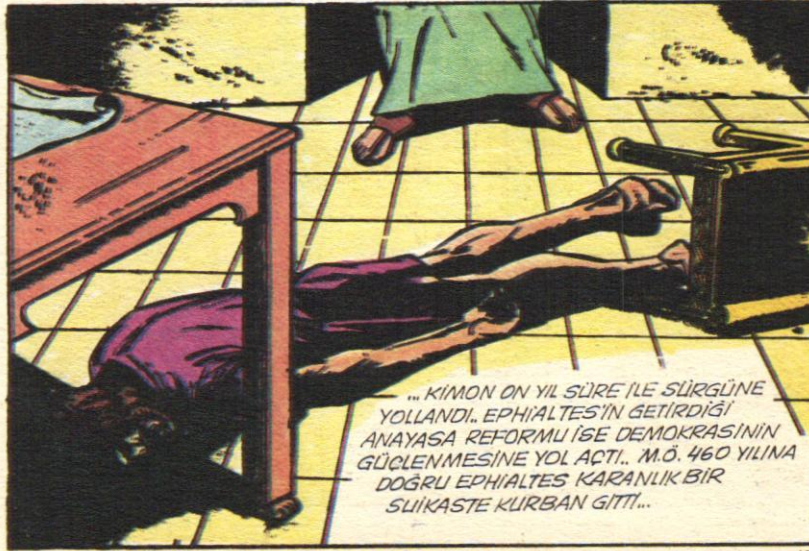

KİMON'UN YOKLUĞU SIRASINDA
EPHIALTES VE TARAFTARLARI SE-
NATO'YA BAZI ÖNEMLİ ANAYASAL
DEĞİŞİKLİKLERİ KABUL ETTİRMEYİ
BAŞARDILAR...

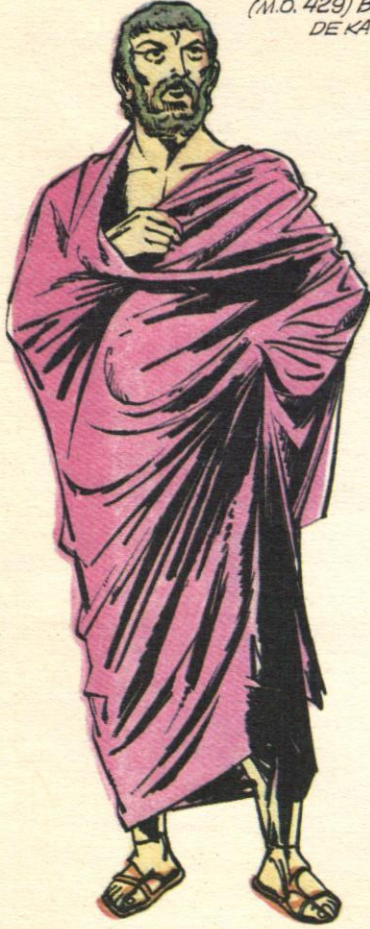

BUNUN SONUCUNDA, ÇOĞUNLUĞU
ARİSTOKRATLARDAN OLUŞAN KON-
SEYİN YETKİLERİ EKKLESİA İEHİNE
AZALTILMIŞ OLDU...

EPHIALTES'İN ÖLÜMÜ ÜZERİNE PERİKLES DEMOKRATİK
PARTİ'NİN YÖNETİMİNİ ELİNE GEÇİRDİ... ÖLÜMÜNE KADAR
(M.Ö. 429) BU GÖREV-
DE KALDI...

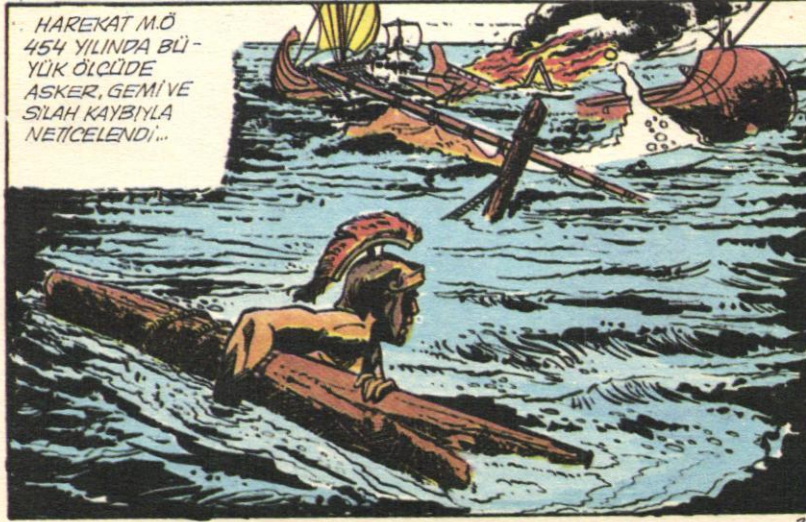
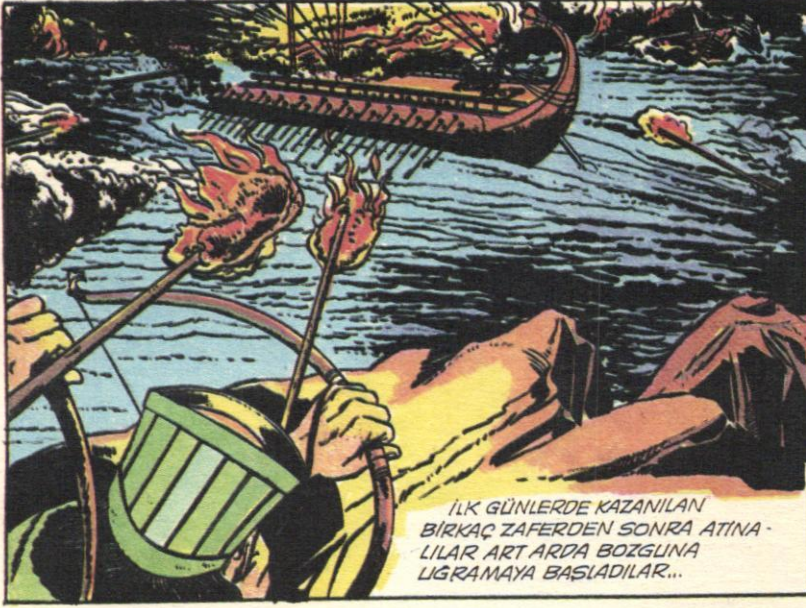

ÜSTÜN YETENEĞE SAHİP BİR HATİPOLAN
PERİKLES'İN NUTUKLARI, EN SERT GEÇEN
MECLİS TARTIŞMALARINDA BİLE HER ZA-
MAN İÇİN EKKLESİA'NIN KARARLARINI
ETKİLEYEBİLECEK GÜÇTEYDİ...

PERİKLES'İN TEKLİFİ ÜZE-
RİNE M.Ö. 459'DA PERSLE-
RE KARŞI BAŞKALDIRAN
MISIR'I DESTEKLEMELİK
AMACIYLA BİR HAREKÂT
PLANI YAPILDI...

LÜÇ YIL SONRA PERİKLES, KIBRİS ADASINI
İSGAL EDEN PERSLERE KARŞI YENİ BİR
SEFER BASLATTI.. BU KEZ KOMUTA,
SÜRGÜNDEN DÖNMÜŞ OLAN
KIMON'DAYDI...

KIMON SEFER SİRASINDA
HASTALANARAK ÖLDÜ...

BLINA RAĞMEN ATİNALILAR
BÜYÜK BİR ZAFER ELDE
ETTİLER...

22

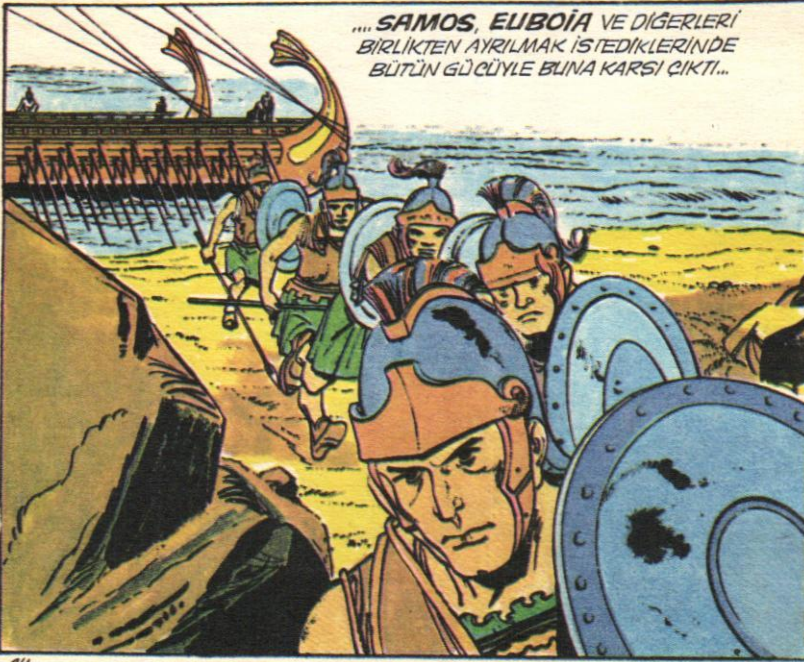

BUNUN ÜZERİNE
PERSLERLE ATINALI-
LAR VE MÜTTEFİKLERİ
ARASINDA BARİS
GÖRÜŞMELERİNE
BAŞLANDI...

BÖYLECE, YARIM YÜZYILDAN
BERİ SÜRMEKTE OLAN MED
SAVAŞLARI, MÖ. 449'DA İMZA-
LANAN **KALLİAS BARİŞİ** İLE
SONA ERDİ...

24

ATINA VE ISPARTA BİRBİRLERİYLE
AÇIKÇA SAVAŞ HALİNDE OLMADIK-
LARI HALDE, KARŞILIKLI OLARAK
DÜŞMANLARINI SÜREKLİ DESTEK-
LEMekteydiler...

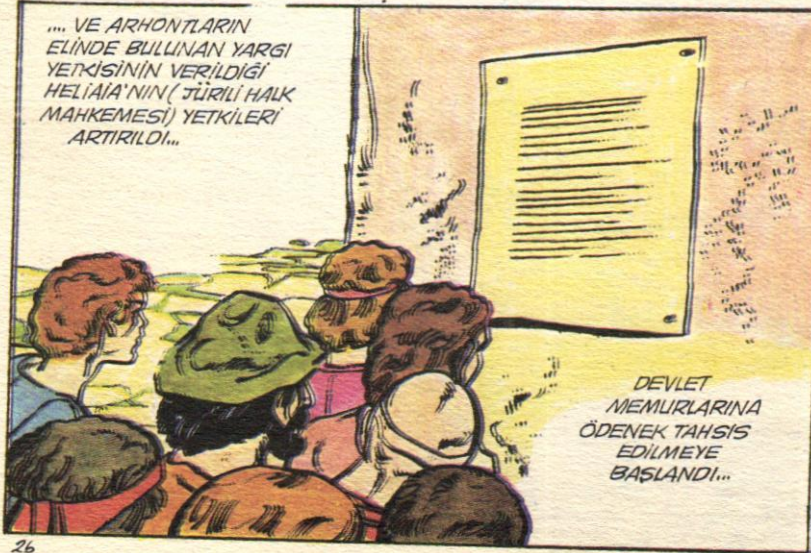

BU DÜRLÜMLÜN FARKINDA OLAN
İKİ RAKIP ŞEHİR-DEVLETİ, M.Ö. 446
YILINDA, TARİHTE "30 YIL BARİSİ"
OLARAK NİTELENEN BİR BARİS
ANLAŞMASI İMZALADILAR...

25

PERİKLES DEVRİNDE EKK-
LESİA'NIN, 500'LER MECLİSİ'NİN
(ESKİ 400'LER MECLİSİ)...

... VE ARHONTLARIN
ELİNDE BULUNAN YARGI
YETKİSİNİN VERİLDİĞİ
HELİAIA'NIN (JÜRİLİ HALK
MAHKEMESİ) YETKİLERİ
ARTIRILDI...

DEVLET
MEMURLARINA
ÖDENEK TAHSİS
EDİLMEMEYE
BAŞLANDI...

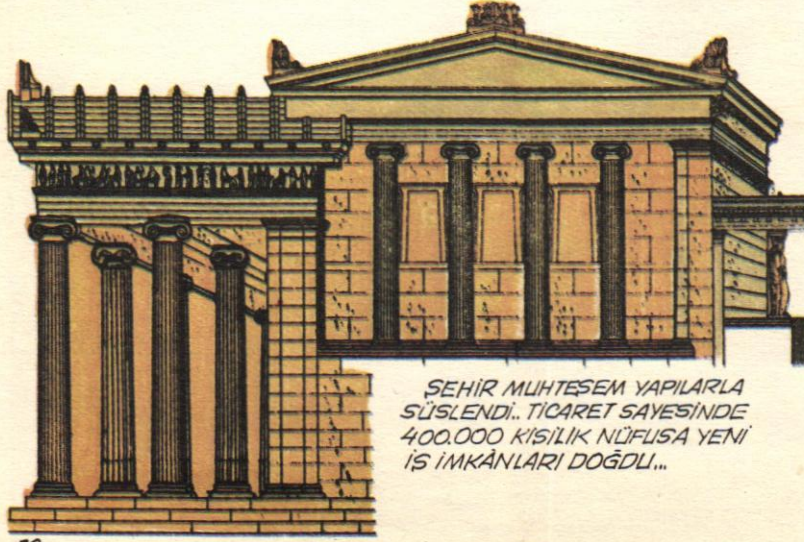
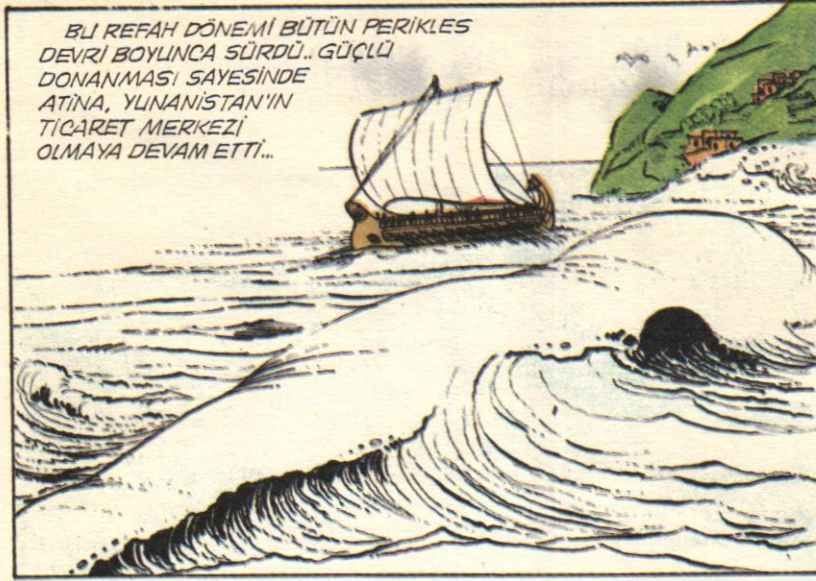
O GÜNE KADAR DEVLETİN ÇEŞİTLİ KADEMELERİNDE
HEP VARLIKLI YURTTAŞLAR GÖREV ALMAKTAYDILAR...
GETİRİLEN YENİ TEDBİRLERDEN SONRA KAMU KESİMİNDE
ÇALIŞMAK, ORTA HALLİ YURTTAŞLAR İÇİN DE ÇAZIP
OLMAYA BAŞLADI...

BLUNA RAĞMEN YURTTAŞLIK HAKKINA SADECE
DOĞUŞTAN ATİNALI OLANLARLA, ATİNALI ANNE VE
BABADAN DÜNYAYA GELENLER SAHIPTI. GEÇMİŞ-
TE OLDUĞU GİBİ ŞİMDİ DE METEKLERİN VE KÖLE-
LERİN HİÇBİR SİYASİ HAKLARI YOKTU...

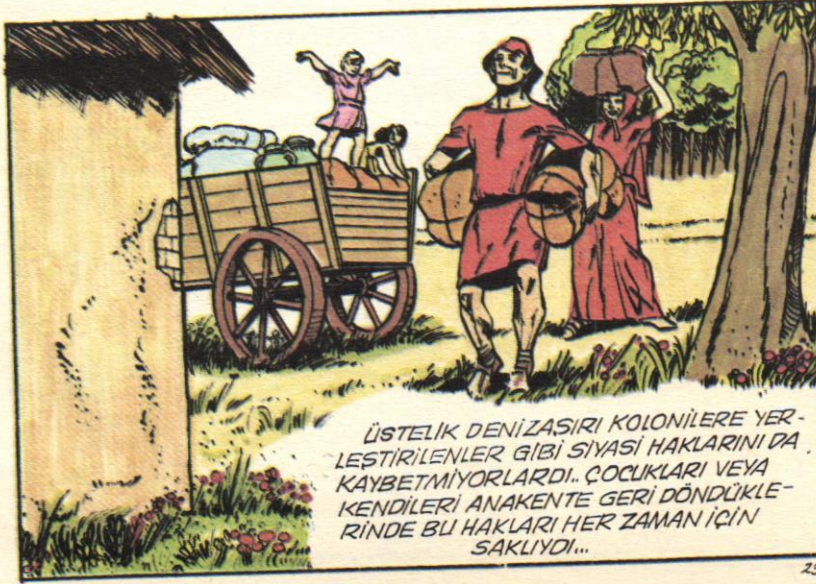

27

BİRER YUNAN KOLONİSİ DURUMUNDA OLAN
KLERUHIA'LARA YERLEŞTİRİLEN DAR GELİRLİ
YURTTAŞLAR, TOPRAK SAHİBİ KÖYLÜLER
DURUMUNA GELDİLER...

ÜSTELİK DENİZASIRI KOLONİLERE YER-
LEŞTİRİLENLER GİBİ SİYASİ HAKLARINI DA
KAYBETMİYORLARDI.. ÇOCUKLARI VEYA
KENDİLERİ ANAKENTE GERİ DÖNDÜKLE-
RİNDE BU HAKLARI HER ZAMAN İÇİN
SAKLIYDI...

29

EKONOMİK VE SİYASİ GELİŞMENİN
YANI SIRA ULAŞILAN KÜLTÜREL SEVİYE
DE BU DÖNEMİN TARİHE **ALTIN**
ÇAĞ OLARAK GEÇMESİNDE BAŞLICA
ETKENDİR. BU İLERLEME PERİKLES'
İN ÖLÜMÜNDEN SONRA DA DEVAM
ETMİŞTİR...

GERÇEKTEN DE M.Ö V. YÜZ-
YILIN İKİNCİ YARISINDAN IV.
YÜZYILIN İLK YARISINA KADAR
GEÇEN SÜRE İÇİNDE ATİNA
HEM ÖNEMLİ KİŞİLER YE-
TİŞTİRMİŞ, HEM DE YETE-
NEKLİ KİŞİLERİ BÜNYE-
SİNDE TOPLAMAYI
BAŞARARAK, LİYGAR-
LİĞİNİN EN ÜST
SEVİYESİNE ULAŞ-
MIŞTIR...

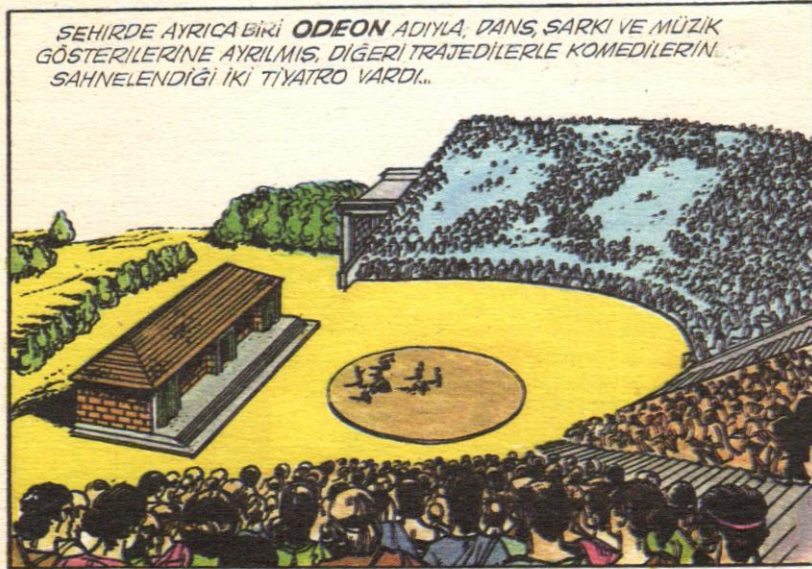
ATINA'YI SÜSLEYEN ESERLERİN BAŞINDA,
M.Ö. 447 - M.Ö. 438 YILLARI ARASINDA MİMAR
PHİDİAS (FİDYAS) İLE YARDIMCILARI **İKTİNOS**
VE **KALLİKRAATES** TARAFINDAN MERMERDEN
İNŞA EDİLEN VE BUGÜNDE **AKROPOL TEPE-**
Sİ'NDE YÜKSELEN 70 X 30 m. BOYUTLARINDAKİ
PARTENON TAPINAGI GELMEKTEDİR...

ATHENA'YA ADAN-
MIS OLAN TAPINAKTA
TANRIÇANIN 10 m. YÜKSEK-
LİĞİNDE ALTIN VE FİLDİSİN-
DEN BİR HEYKELİ VARDI VE
AYNI ZAMANDA YAPININ
ALÇAK KABARTMALARINI DA
PHİDİAS GERÇEKLEŞTİRDİ...

DÖNEMİN ÖTEKİ ÜNLÜ HEYKELTİRLERİ; PRAKSİTELES, POLİKLEİTOS VE MİRON'DU. BU SONUNCUNUN "DİSK ATAN ATLET" ADLI HEYKELİ, GEREK ANATOMİK AYRINTILAR, GEREKSE DURLUŞ AÇISINDAN BÜYÜK ÖNEM TAŞIMAKTADIR...

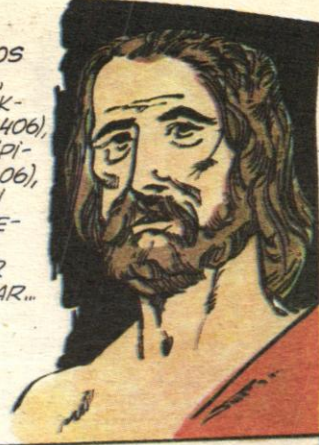

ŞEHİRDE AYRICA BİRİ **ODEON** ADIYLA, DANS, SARKI VE MÜZİK GÖSTERİLERİNE AYRILMIŞ, DİĞERİ TRAJEDİLERLE KOMEDİLERİN SAHNELENDİĞİ İKİ TİYATRO VARDI...

YUNANLI YAZARLAR
ARASINDA AISKHILOS
(M.Ö. 525-M.Ö. 456),
SOPHOKLES (SOFOK-
LES) (M.Ö. 496-M.Ö. 406),
VE EURIPIDES (ÖRİPI-
DES) (M.Ö. 480-M.Ö. 406),
TARİHİ VE EFSANEVİ
OLAYLARI TRAGEDİLE-
RİNDE USTALIKLA
YASATMIŞ KİŞİLER
OLARAK TANINIRLAR...

ARISTOPHANES (ARİSTOFANES) (M.Ö. 445-M.Ö. 388) VE ÇAĞDAŞI
KRATİDOS İSE YAZDIKLARI KOMEDİLERDE ÜNLÜ DEVLET ADAMI PERİK-
LES DAHİL OLMAK ÜZERE, DÖNEMİN ÖNEMLİ KİŞİ VE GELENEKLERİNİ
HİCİV YOLUYLA DİLE GETİRMİYİ TERCİH ETMİŞLERDİR...

33

BİLDİĞİNİZ GİBİ ESKİ YUNAN'DA İKİ YA DA ÜÇ KİŞİDEN OLUŞAN OYUNCULAR, YÜZLERİNDE MASKE OLDUĞU HALDE SAHNEYE ÇIKAR VE CANLANDIRDIKLARI KİŞİYE GÖRE KOSTÜM VE MASKE DEĞİŞTİREREK OYUNU SÜRDÜRLÜRLERDİ...

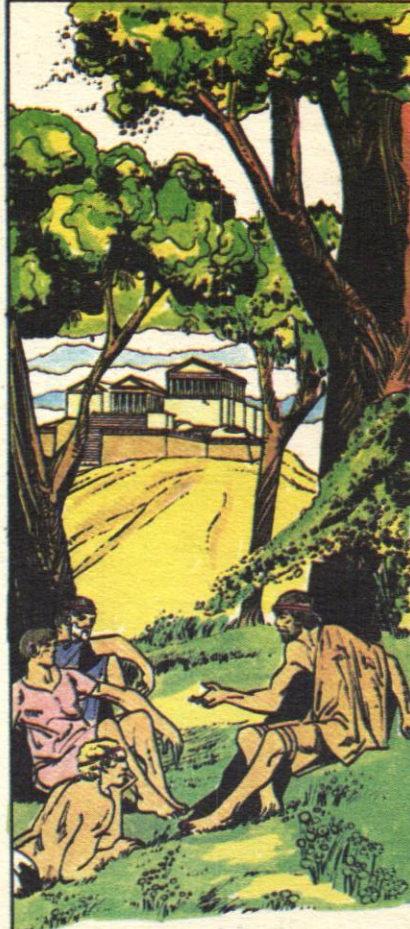
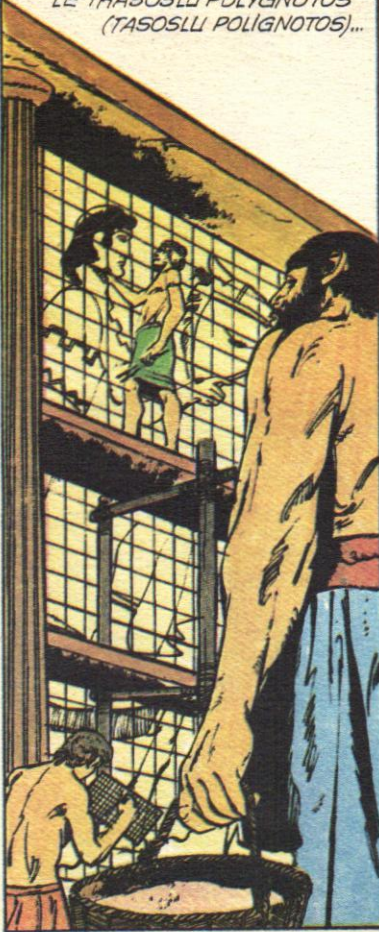

AYRICA, BİRDE 12-15 KİŞİDEN OLUŞAN BİR KORO VARDI.. KORODA YER ALAN SANATÇILARIN GÖREVİ ZAMAN ZAMAN BAS OYUNCULARLA DİYALOĞA GİRMEK VEYA DRAMATİK OLAYLARI SARKIYLA İFADE ETMEKTİ...

25.000 KİŞİ ALABILECEK BÜYÜKLÜKTE TİYATROLARIN BULUNMASI, BUNLARIN MÜKEMMEL BİR AKUSTİĞE SAHİP YAPILAR OLDUĞUNU ORTAYA KOYMAKTADIR...

O DÖNEMDEN GÜNÜMÜZE
HİÇBİR ÖRNEK KALMAMIŞ OL-
MASINA RAĞMEN RESİM ALA-
NINDA DA İLERİ GİDİLDİĞİ BİR
GERÇEKTİR.. ÜNLÜ RESSAMLAR
ARASINDA SÜİ İSİMLERİ SAY-
MAK MÜMKÜNDÜR: APOLLODO-
ROS, PARRHASİOS VE ÖZELLİK-
LE THASOSLU POLYGNOTOS
(TASOSLU POLİGNOTOS)...

FELSEFE ALANINDA GENELLİKLE
KÂİNAT, RUH VE KADER KONULARIN-
DA DÜŞÜNCELER İLERİ SÜRÜLMÜŞ
VE BAŞLANGIÇTAN BERİ İNSANLI-
ĞI TEDİRGİN EDEN SORULARIN
CEVAPLARININ DÜŞÜNCE YOLUY-
LA BULUNULMASINA ÇALIŞIL-
MIŞTIR...

35

MESELÂ SOKRATES İÇİN FELSEFENİN
AMACI "KENDİ KENDİNİ TANI" VECİZE-
SİNDE OLDUĞU GİBİ, İNSANIN KENDİ-
SİNİ TANIMASINA YARDIMCI
OLMAKTIR...

YAZILI BİR ESER BIRAKMAMIŞ
OLAN SOKRATES'İN FİKİRLERİ, Dİ-
ĞER FİLOZOFLAR VE ÖĞRENCİLERİ
İLE YAPTIĞI DİYALOGLARDA GİZLİ-
DİR.. BUNLARDAN BİRİ OLAN EFLA-
TUN (PLATON) BU FİKİRLERİ "DİYA-
LOGLAR" ADI ALTINDA TOPLAYARAK
BİR KİTAP HALİNE GETİRMİŞTİR...

EFLATUN "YASALAR" VE
"CUMHURİYET" ADLI ESERLERİN-
DE DEMOKRASİ HAKKINDAKİ
GÖRÜŞÜNÜ "DEVLET AZ SAYI-
DA, TANINMIŞ FİLOZOFLAR TA-
RAFINDAN YÖNETİLMELİDİR.."
SEKLİNDE İFADE EDER...

YUNAN LİYARLIĞINA VEL ALTIN CAĞ'IN İHTİŞAMINA KATKIDA BULLI-
NANLARIN ADLARI SAYMAKLA BİTMEZ.. BİZ YERİMİZ OLMADIĞI İÇİN
BU KONUYA BİR NOKTA KOYMAK İSTİYORUZ...

37

AMA HIPPOKRATES'İ UNUT-
MAMIZ MÜMKÜN MÜ? HASTA-
LIKLARIN TABİİ NEDENLERDEN
KAYNAKLANDIĞINI BULAN VE
TIBBİ UYGULAMALAR KONTU-
SLUNDA "TESHİS KİTABI"
ADLI BİR ESER BIRAK-
MIŞ OLAN HIPPOKRA-
TES'İ NASIL UNUTA-
BİLİRİZ?..

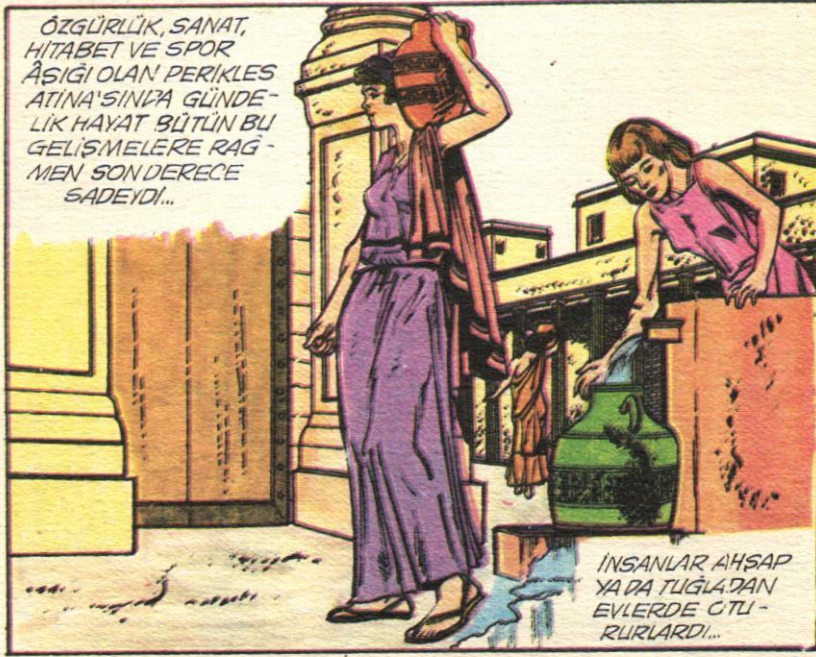
YA, PYTHAGORAS'
LA (PITAGORAS)
ÖTEKİLER... BİRER
DAHI MATEMATİK-
Çİ OLAN DİĞERLERİ.
TARİHİN BABASI
SAYILAN HERODO-
TOS, THUKYDİDES
(TUKIDİDES) VE
KSENOPHON
(KSENOPHON), ON-
LARI DA SAYMA-
DAN GEÇEBİLİR
MİYİZ?..

38

BUGÜN BATI UYGARLIĞI OLARAK ADLANDIRDIĞIMIZ UYGARLIĞIN TEMELİNDE, BİLİ SAYDIĞIMIZ FİLOZOF, SANATÇI VE BİLGİNLERİN PAYI İNKÂR EDİLEMEZ...

ÖZGÜRLÜK, SANAT, HİTÂBET VE SPOR ÂŞIGİ OLAN PERİKLES ATİNA'SINDA GÜNDÜRLÜK HAYAT BÜTÜN BÜ GELİŞMELERE RÂĞMEN SON DERECE SADEYDİ...

İNSANLAR AHSAP YADA TUĞLADAN EVLERDE OTURURLARDI...

BASLICA BESİN MADDELERİ
TAHİL, HER ÇEŞİT SEBZE, BALIK,
ZEYTİN, İNCİR VE DİĞER
MEYVELERDİ...

ET YEMEKLERİ YALNIZ OLĞA-
NÜSTÜ GÜNLERDE VEYA KUTLAMA-
LAR SIRASINDA PİŞİRİLİRDİ...

YETİŞKİN ERKEK
ÇOCUKLARI GÜREŞ,
BOKS, KOŞU, DİSK VE
MIZRAK ATMA DALLA-
RINDA KENDİLERİNİ
YETİŞTİREREK.....

.... ÇEŞİTLİ SPOR YARIŞMALARINA,
ÖZELLİKLE DÖRT YILDA BİR DÜZEN-
LENEN VE BÜTÜN YUNANLI ATLETLERİNİ
KATILIP BOY ÖLÇÜSTÜKLERİ OLİMPİYATLARA
HAZIRLANIRLARDI...

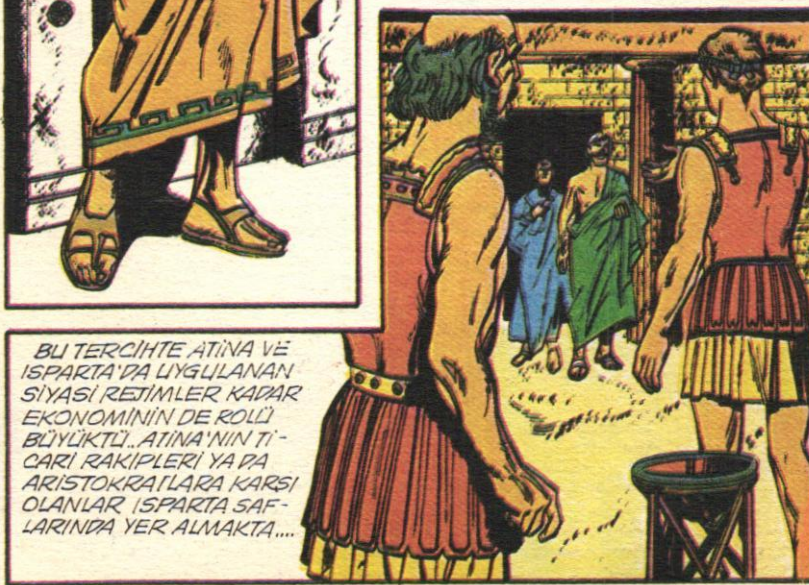

KIZ ÇOCUKLARIN EĞİTİMİNDE İSE AĞIRLIK
MÜZİK, DÂ:İS VE EV İŞLERİNDEYDİ...

BÜ ARADA KUTİPLAS
MA DA BELİRGİN BİR Bİ-
ÇİMDE ARTMAKTA VE SE-
HİR DEVLETLERİ ATİNA VE-
YA İSPARTA SAFLARINDA
YER ALMAYA ZORLAN-
MAKTAYDILAR...

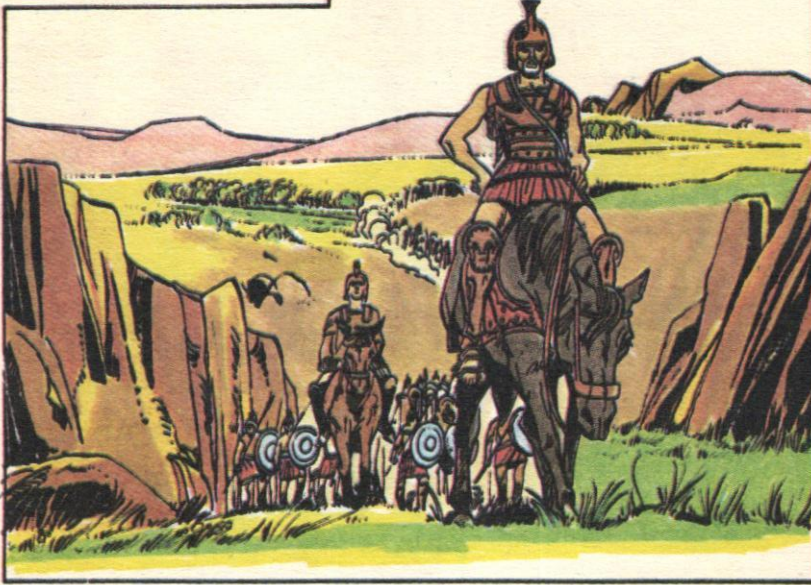

BÜ TERCİHTE ATİNA VE
İSPARTA'DA UYGULANAN
SİYASİ RETİMLER KADAR
EKONOMİNİN DE ROLÜ
BÜYÜK... ATİNA'NIN Tİ-
CARİ RAKİPLERİ YA DA
ARİSTOKRATLARA KARŞI
OLANLAR İSPARTA SAF-
LARINDA YER ALMAKTA....

48

.... BLINA KARŞILIK DAHA
LIBERAL BİR HÜKÜMETTEN
YANA OLANLAR YA DA İSPAR-
TA'NIN ASKERİ GÜCÜNDEN
ÇEKİNEMLER, ATINA'YA
KATILMAKTAYDILAR...

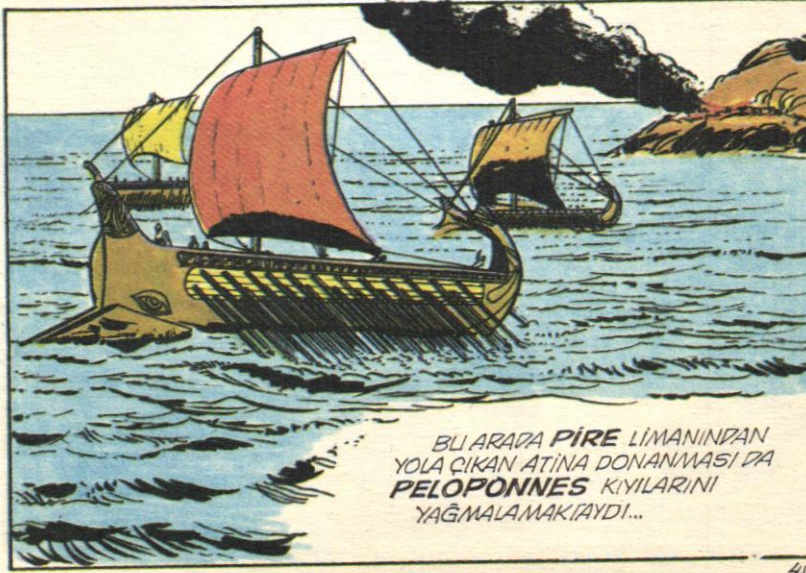
M.Ö. 446'DA İMZALANAN "OTUZ YIL
BARİŞİ" KARARLAŞTIRILAN TARİHTEN
ÇOK ÖNCE BOZULARAK, İKİ ŞEHİR-
DEVLETİ ARASINDA.....

.... M.Ö. 431 YILINDA
ZORLU BİR MÜCADE-
LE BAŞLADI.. O DÖNE-
Mİ YAŞAMIŞ OLAN
ATINALI TARİHÇİ
THUKYDİDES 27 YIL
SÜRE'İ BU MÜCADELEYE
"PELOPÖNNES SAVAŞI"
ADINI VERMEKTEDİR...

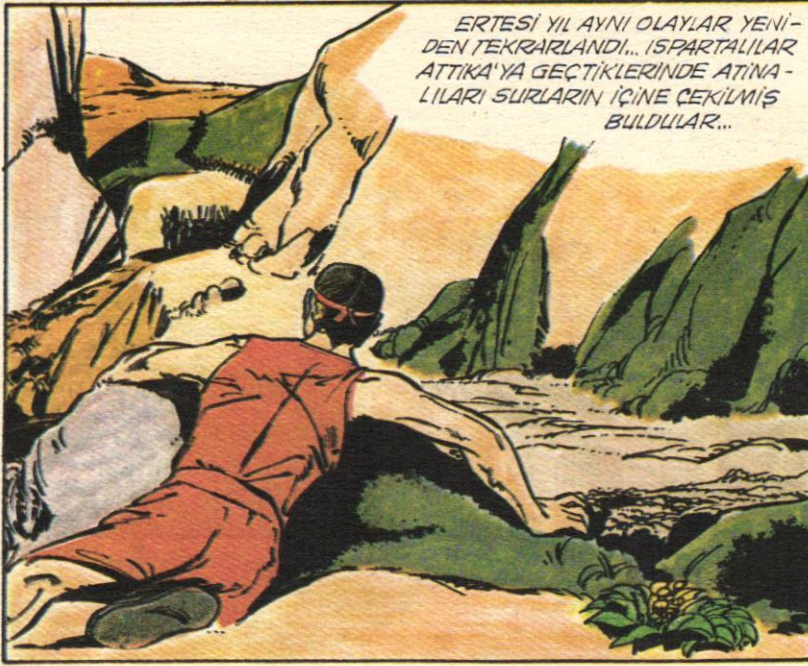

ATTİKA'YI İŞGAL EDEN İSPARTALILAR HİÇBİR
DİRENMEYLE KARŞILASIMADAN İLERLEMeye DEVAM
ETTİLER VE GEÇTİKLERİ YERLERDEKİ KÖYLERİ
ATEŞE VEREREK YAKIP YIKTILAR.. DÜS-
MANIN İLERLEMESİ ANCAK ATİNA'YI
KUSATAN MUHKEM SURLARIN ÖNLE-
RİNE ULASTIKLARINDA DÜRDÜRLÜ-
LABİLMİŞTİ...

BULANIK PİRE LİMANINDAN
YOLA ÇIKAN ATİNA DONANMASI DA
PELOPONNES KİYILARINI
YAĞMALAMAKTAYDI...

45

KALABALIK BIR KENT OLAN ATINA'DA BINLER-
CE KİŞİ VEBADAN ÖLDÜ.. M.Ö. 429 YILINDA
ÖLENLER ARASINDA PERİKLES DE
BULUNUYORDU...

AMA BU BÜYÜK DEVLET ATAMININ SA-
VAŞ STRATEJİSİ BAŞARILI OLMAKTA GE-
ÇİKMEDİ, ZİRA SALGINA RAGMEN DONAN-
MA DÜŞMAN SAHİLLERİNİ YAĞMALAMAYA,
ANAKENT İSE DİRENMEYE DEVAM
EDİYORDU...

47

M.Ö. 421 YILINDA İKİ
SİTE ARASINDA GEÇİCİ
BİR BARİS İMZALANDI..
BLINLI İZLEYEN DÖNEM..
DE İSE: PERİKLES'İN
BİR YAKINI OLAN ALKI-
BİADES SİYASİ ALAN-
DA ÖN PLANA GEÇ-
MİŞTİ...

SOKRATES'İN ÖĞRENCİSİ
OLAN ALKİBİADES GENÇ OL-
DUGU KADAR KÜLTÜRLÜ VE
BÜYÜK HİTABET YETENEĞİ
OLAN BİR ADAMDİ...

BLINLI YANİ SIRA BÜ-
TÜN SERVETİNİ SİYASİ
İHTİRASLARI UĞRUNA
HARCAMAKTAN DA
ÇEKİNMEYECEK BİR
KİŞİLİĞE SAHIPTI...

48

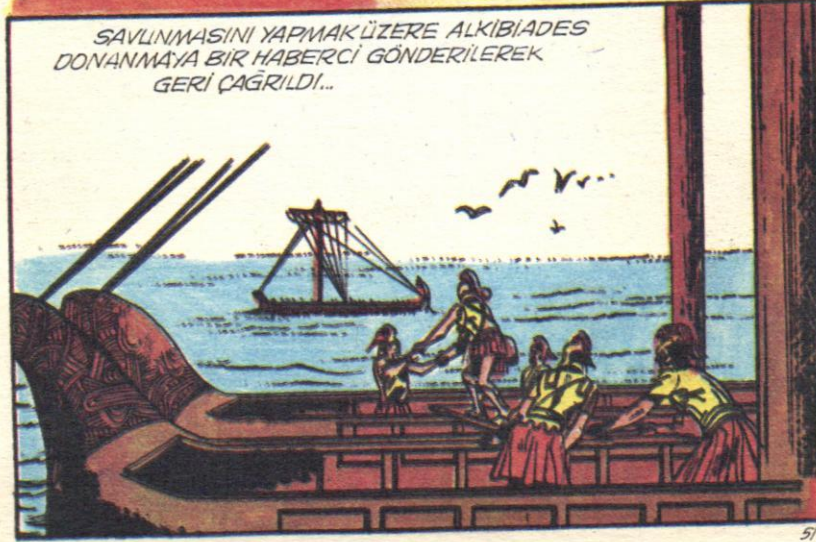

...VE HEMEN
SALDIRGANLARIN
ARANMASINA
BAŞLANDI...

OLAY SIYASAL BİR NİTELİK
KAZANDI VE MAHKEME ALKİ-
BİADES'İN BÜİ İŞİN TEK SORUM-
LUSU OLDUĞUNA KARAR
VERDİ...

SAVUNMASINI YAPMAK ÜZERE ALKİBİADES
DONANMAYA BİR HABERCİ GÖNDERİLEREK
GERİ ÇAĞRILDI...

51

ALKIBİADE: YOLL'A KAÇMAYI BASARDI VE
İSPARTA'YA SİĞİNARAK ATİNA'YA KARŞI
DÜŞMANCA BİR TAVİR TAKINDI...

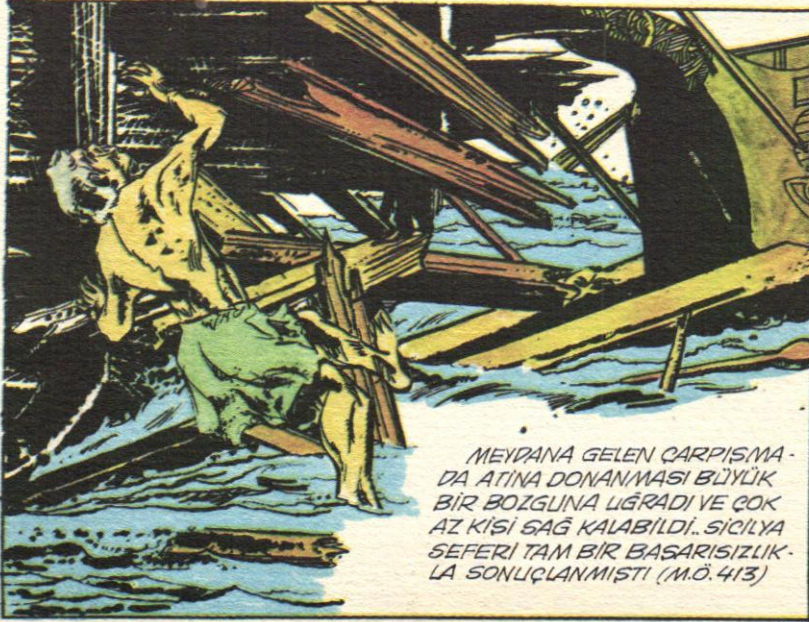
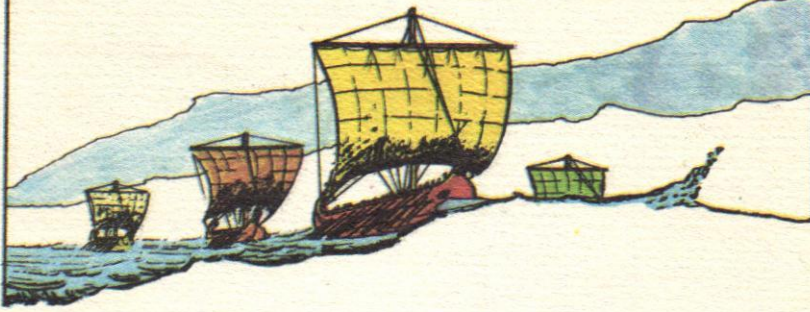
SİCİLYA SEFERİ NİKİAS'IN
KOMUTASINDA DEVAM ETTİ.
SİRAKÜZA KÜSATILDI AN-
CAK KESİN BİR SONUÇ
ELDE EDİLEMEYİ. BU ARA-
DA ATİNA'NIN DİĞER SİTE-
LERDEN SAĞLAMAYI UM-
DUĞU DESTEK DE SINIRLI
BİR YARDIMDAN İLERİ
GİDEMEYİŞTİ...

52

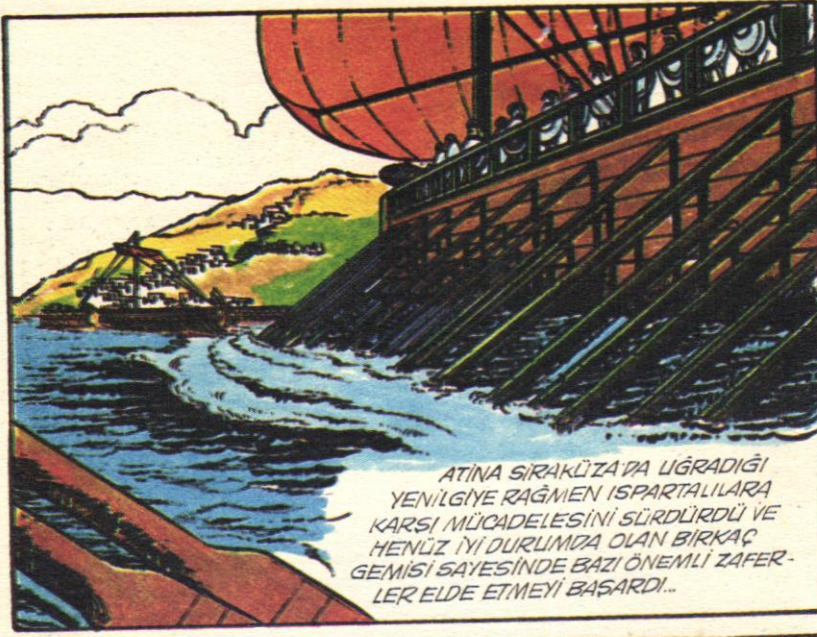

ÖTE YANDAN BİR İSPARTA DONANMASI SEHRİN
YARDIMINA KOŞMAK ÜZERE DENİZE AÇILMIŞ
BULLUNUYORDU...

MEYDANA GELEN ÇARPIŞMA-
DA ATİNA DONANMASI BÜYÜK
BİR BOZĞUNA UĞRADI VE ÇOK
AZ KİŞİ SAĞ KALABİLDİ.. SİCİLYA
SEFERİ TAM BİR BASARISIZLIK-
LA SONUÇLANMIŞTI (M.Ö. 413)

53

54

BU ARADA ISPARTA SAVAŞI SÜRDÜREBİLMEK İÇİN
PERSLERDEN YARDIM İSTEDİ.. PERSLER KÜÇÜK ASYA'DAKİ
TOPRAKLARI KAYBETMELERİNE YOL AÇAN MED SAVAŞLARI'N-
DAKİ YENİLGİLERİNİ UNUTMAMISLARDI VE ÖÇ ALMAK İÇİN
FIRSAT KOLLU-
YORLARDI...

HEMEN DIŞ
POLİTİKADAKİ ALIŞIL-
MIŞ TAVIRLARINI TAKINA-
RAK DÜŞMANLARININ
DÜŞMANLARINA HER
ZAMAN YARDIMA HAZIR
OLDUKLARINI
GÖSTERDİLER...

55

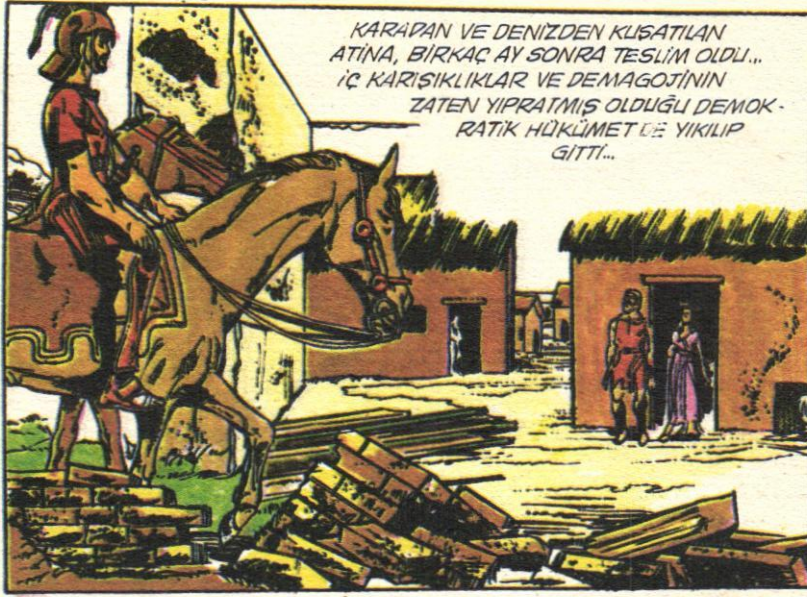
İSPARTA'NIN ASKERİ LİDERİ
LİSANDROS, PERSLER-
DEN SAĞLADIĞI ALTINLARI
GÜÇLÜ BİR DONANMA KUR-
MA YOLUNDA HARCAMAK-
TAN ÇEKİNMEDİ... AMACI ATİ-
NALILARIN ÖNEMLİ İKMAL
BÖLGELERİNDEN HELLES-
PONTOS'LU (ÇANAKKALE
BOĞAZI) ELE GEÇİRMektİ...

M.Ö. 405 YILINDA AIGOS-
POTAMOİ (ÇANAKKALE BO-
ĞAZI'NIN RUMELİ KISMINDA
CUMALIDERE) DENİZ SAVAŞI'N-
DA ATİNALILARI KESİN BİR
YENİLGİYE UĞRATTI...

KARADAN VE DENİZDEN KÜSATILAN
ATİNA, BİRKAÇ AY SONRA TESLİM OLDU..
İÇ KARİŞİKLİKLER VE DEMAGOGİNİN
ZATEN YIPRATMIŞ OLDUĞU DEMOK-
RATİK HÜKÜMET DE YIKILIP
GİTTİ...

ATİNA ŞEHİR-DEVLETİ
VE ONA BAĞLI KOLONİ-
LER İSPARTA'YA BAĞLI
BİRER VASAL HALİNE
GELDİLER.. BAĞIMSIZLIK
KAZANMAK UMUDUYLA
İSPARTA'YI DESTEKLE-
MİŞ OLAN BÜYÜK KOLONİ-
LERDE DURUM
DEĞİŞMEMİŞ.....

...ESKİ İDARECİLERİN
YERİNE YENİLERİ GEL-
MİŞTİ.. İSGAL ORDUSU
TARAFINDAN DESTEK-
LENEN ARİSTOKRASI,
BÜTÜN ŞEHİRLERDE
İKTİDARI ELE
GEÇİRDİ...

57

ATINA'DA İSE İKTİDAR KÜÇÜK
BİR AZINLIĞIN ELİNDE KALDI...
SONRALARI "30 TİRAN" ADIYLA
ADLANDIRILACAK OLAN BÜYÜK
OLİGARŞİK HÜKÜMET, İKTİDARINI
KORUYABİLMEK AMACIYLA
SERT TEDBİRLER UYGULAMA-
YA BAŞLADI...

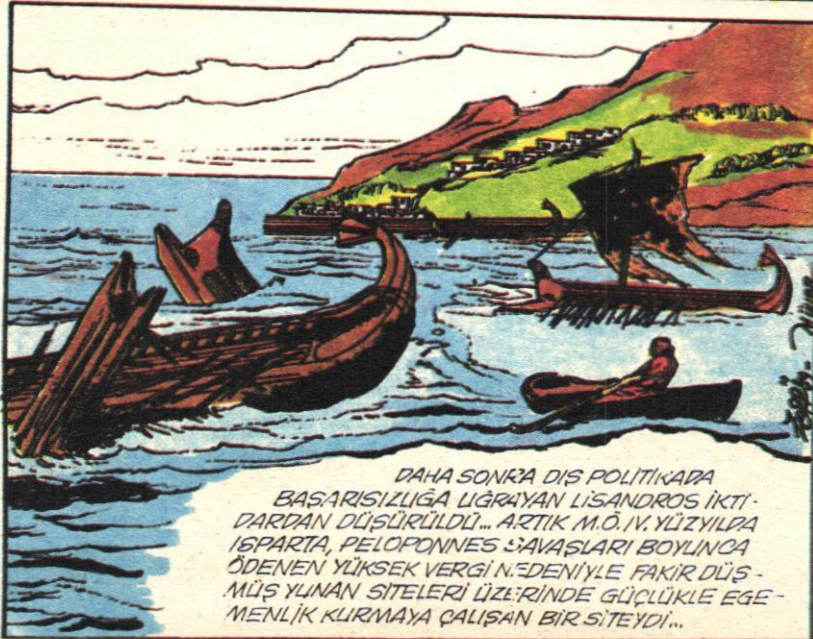
HÜR TOPRAKLARDA YAŞA-
MAYA ALIŞMIŞ OLAN ATINALI-
LAR, İSPARTALI LİSANDROS'-
LİN HİMAYESİNDEKİ KATI
REJİME KARŞI AYAKLAN-
DILAR...

AYAKLANMAYI BAŞLATAN TRA-
SİBULOS, BİR AVUÇ YURTTAŞIN
VE BUNLARI DESTEKLEYEN BÜ-
YÜK BİR ÇOĞUNLUĞUN YARDI-
MIYLA 30 TİRANI DEVİRMİYİ
BAŞARDI...

YUNAN HEGEMONYASININ DEVAMINI
SAGLAMAK AMACIYLA ÇETİN MÜCADELE-
LERE GİRİLMİŞ VE ZAYIF DÜŞMÜŞ OLAN
İSPARTA, ATINALILARIN M.Ö.403'TE
BAZI DEMOKRATİK KURULMLARI YENİDEN
OLLİŞTÜRMALARINA SES ÇIKARMADI...

DAHA SONRA DIŞ POLİTİKADA
BAŞARISIZLIĞA UĞRAYAN LİSANDROS İKTI-
DARDAN DÜŞÜRÜLDÜ... ARTIK M.Ö. IV. YÜZYILDA
İSPARTA, PELOPONNES SAVAŞLARI BOYLINCA
ÖDENEN YÜKSEK VERGİ NEDENİYLE FAKİR DÜŞ-
MÜŞ YUNAN SİTELERİ ÜZELERİNDE GÜÇLÜKLE EGE-
MENLİK KURMAYA ÇALIŞAN BİR SİTEYDİ...

51

DÖNEMİN KRONOLOJİK GELİŞİMİ

M. Ö. 495

Perikles Atina'da aristokrat bir ailenin çocuğu olarak dünyaya geldi. Muhtemelen bundan bir yıl önce de Atina yakınlarındaki Kolon kasabasında devrin en büyük trajedi şairlerinden Sophokles (Sofokles) (M.Ö. 496-M.Ö. 406) doğmuştu.

M. Ö. 490

Attika'ya bir sefer düzenleyen Persler Miltiades'in komutasındaki Atinalılar tarafından Marathon (Maraton) Ovası'nda yenilgiye uğratıldılar.

M. Ö. 480

Güçlü bir orduyla Yunanistan'ı işgal eden Pers kralı Kserkses'in kara ordusu Atina'yı ele geçirip yakıp yıkmasına rağmen donanması Atina komutasındaki Yunan Deniz Kuvvetleri tarafından Salamis'de bozguna uğratıldı. Aynı yıl İyonya'nın Halikarnassos (Bodrum) bölgesinde tarihin babası olarak kabul edilen Herodotos, Salamis'te ise en büyük Yunan dram yazarlarından biri olan Euripides (M.Ö. 480-M.Ö. 406) doğdu.

M. Ö. 479

Plataia ve Mykale'de (Mikale) yapılan savaşların Yunanlıların zaferiyle sonuçlanması Pers üstünlüğünün de sonu oldu.

M. Ö. 477

Atina Ege adaları ve Ege Denizi kıyılarındaki şehir-devletlerinin desteğinde bir birlik (Attika-Delos Deniz Birliği) oluşturarak Perslere karşı bir dizi askeri harekâta girişti. Sparta kendi isteğiyle birliğin dışında yer almıştı.

M. Ö. 471

Themistokles'in (Temistokles) on yıllık sürgün cezasını çekmekte olduğu dönemde Atina'yı yönetmekte olan Halk Partisi Kimon liderliğindeki aristokratlar karşısında ağır bir yenilgiye uğradı.

M. Ö. 469

Bu tarihte Atina'da doğan Sokrates (M.Ö. 469-M.Ö. 399) daha sonra Yunan felsefesinin gelişmesinde önemli rol oynayacak kişilerden biri olacaktı.

M. Ö. 464

Şiddetli bir deprem sonunda Isparta'nın büyük bir bölümü yıkıldı. Bu durumdan yararlanan Messenya'lı "Helot"lar ayaklandılar. Durumun ciddiliği karşısında Ispartalılar Atina'dan yardım istediler. Askeri bir birlikle yola çıkan Kimon daha sonra geri çağırıldı. Aslında bu olay Ephialtes liderliğindeki Halk Partisi'nin bir komplosuydu ve Kimon'un siyasi itibarını sarsmak için planlanmıştı. Kimon suçlu bulunarak on yıllık bir sürgün cezasına çarptırıldı. (M.Ö. 461).

M. Ö. 460

Kimon'un iktidardan düşürülmesinden yararlanan Ephialtes (Efi-altes) bir dizi demokratik reform yaparak aristokratlardan oluşan Yargıçlar Kurulu'nun yetkilerini Halk Meclisi lehine azalttı. Ephialtes'in bir suikast sonucu öldürülmesi üzerine Halk Partisi'nin başına Perikles geçti ve M.Ö. 429'da ölümüne kadar bu görevde kaldı. Aynı yıl Hippokrates (M.Ö. 460-M.Ö. 377) doğdu.

M. Ö. 459

Atina Perslere karşı düzenlenen ayaklanmayı desteklemek amacıyla Mısır'a bir sefer düzenledi. Ancak bu hareket M.Ö. 454'te yenilgiyle sonuçlandı.

M. Ö. 456

Antik tragedyanın yaratıcısı olan ve yaklaşık olarak M.Ö. 525 yılında doğan Aiskhilos öldü.

M. Ö. 451

Sürgünden dönen Kimon Pers egemenliğindeki Kıbrıs Adası'na bir sefer düzenledi. Atina donanmasının ada önlerinde Pers donanmasını bozguna uğrattığı savaşta Kimon da hayatını kaybetti.

M. Ö. 449

Atina ve Pers arasında barış imzalandı (Kallias Barışı). Buna göre Persler Yunanlıların Küçük Asya'daki sitelerine bağımsız-

lıklarını geri veriyor, Ege Denizi'nde üstünlük Atinalılara geçmiş oluyordu. İmzalanan barışla birlikte Med Savaşları da son buldu.

M. Ö. 447

Partenon (Parthenon) Tapınağı'nın yapımına başlandı ve tapınak M.Ö. 438'de tamamlandı.

M. Ö. 445

General olan Perikles ordu komutanlığına atandı ve bu atanma ölümüne dek her yıl yenilendi.

M. Ö. 433

Korkira (bugün Korfu) Korint'e karşı ayaklandı ve Atina'nın bu ayaklanmayı desteklemesi üzerine Isparta'nın müttefiki olan Korint, Peloponnes Birliği'nden yardım istedi. İki büyük şehir-devleti çok kısa bir süre sonra karşı karşıya gelmek zorunda kalacaklardı.

M. Ö. 431

Nitekim Peloponnes Savaşı başladı. Ispartalılar Attika'yı istila ettiler, ancak halk Atina'ya sığındığından Isparta yarımada savaşacak kimse bulamadı.

M. Ö. 429

Perikles Ispartalılarca kuşatılmış olan Atina'da çıkan veba salgısında hayatını kaybetti. Buna rağmen Atina donanması Peloponnes kıyılarındaki Isparta mevzilerine başarılı akınlar düzenlemekte, şehir de direnmeye devam etmekteydi.

M. Ö. 424

Isparta kralı Brasidas Peloponnes kıyılarını yakıp yıkan Atina donanmasını durdurmak amacıyla bir ordu düzenleyerek, özellikle donanmanın ikmalini önlemek üzere Amphipolis (Amfipolis) ile Trakya ve Halkidikya yarımadasındaki Yunan kolonilerine karşı saldırıya geçti. Atinalıların Brasidas'ı karşılamak üzere Kleon komutasında gönderdikleri birlikler yenilgiye uğradı. İki lider de savaşta hayatını kaybetti.

M. Ö. 421

Liderlerin ölümü barış müzakerelerini kolaylaştırdı. Bunun sonucunda iki taraf arasında geçici bir barış imzalandı.

M. Ö. 415

Atina Siraküza'yı ele geçirmek amacıyla Sicilya üzerine güçlü bir ordu gönderdi. Planın baş uygulayıcılarından olan Alkibiades bu arada meydana gelen bir olay nedeniyle kutsal heykellere saygısızlıkla suçlandı ve yargılanmaktan korkarak Isparta'ya sığındı.

M. Ö. 413

Atinalılar Sicilya'da yenildiler. Attika Ispartalılar tarafından işgal edildi ve Atina civarında Dekeleia'da bir Isparta garnizonu kuruldu.

M. Ö. 412

Isparta himayesinde ayaklanan ve Perslerden maddi destek gören Euboia, Khios (Sakız), Lesbos (Midilli), Milet gibi siteler, müttefikleri olan Atina'ya başkaldırdılar. Perslerle Ispartalılar arasında devam eden müzakerelerde Isparta donanması için gerekli kaynağın da Persler tarafından karşılanması kararlaştırıldı.

M. Ö. 410

Atinalılar Kizikos'ta büyük bir zafer elde ettiler. Trakya'nın denetimini yeniden ellerine geçirerek M.Ö. 406 yılında Arginusai (Midilli'nin güneyinde) adalarında olduğu gibi bazı önemli başarılar elde etmeye devam ettiler.

M. Ö. 405

Perslerin desteğinde donatılan Isparta donanması usta bir asker olan Lisandros'un komutasında Atinalıları Argosspotamoi Deniz Savaşı'nda yenilgiye uğrattı. Böylelikle Atina, denizlerdeki egemenliğini yitirmiş oluyordu.

M. Ö. 404

Denizden ve karadan kuşatılan Atina teslim oldu. Artık bölgenin tek hâkimi Isparta'ydı.

RESİMLERLE İNSANLIK TARİHİ ANSİKLOPEDİSİ

GELECEK SAYI:
BÜYÜK İSKENDER DÖNEMİ

BAYİNİZDEN
ŞİMDİDEN AYIRTINIZ